

Załącznik
do Uchwały .....
Rady Gminy Nadarzyn
z dnia .....

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie
Nadarzyn na lata 2022-2023**

WPROWADZENIE

I. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nadarzyn na lata 2022-2023 jest dokumentem stanowiącym część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii wyznaczone w Narodowym Programie Zdrowia.

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, zwanego dalej „NPZ”, jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami (źródło: Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025).

Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań z zakresu profilaktyki prowadzonych w latach ubiegłych, a kierunki działania określone w Programie są zgodne z celami i zadaniami zawartymi w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nadarzyn na lata 2021-2027.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nadarzyn na lata 2022-2023 są zgodne z nw. aktami prawnymi:

- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii ,
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

III. W Programie uwzględniono:

1. Dane demograficzne.
2. Zasoby Gminy Nadarzyn.
3. Wybrane dane z diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych:

- a) przeprowadzonej wśród mieszkańców Gminy Nadarzyn w listopadzie 2020 roku;
- b) przeprowadzonej w placówkach oświatowych we wrześniu 2020 roku dotyczące czynników chroniących i czynników ryzyka.

III.1.DANE DEMOGRAFICZNE

Gminę Nadarzyn zamieszkuje 13 465 osoby (stan na 31.12.2021 roku wg. kryterium wyszukiwania: pobyt stały). Gminę Nadarzyn zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn, a współczynnik feminizacji wynosi 108, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 108 kobiet.

Struktura ludności w Gminie według ekonomicznych grup wieku (stan na 31.12.2021 roku wg. kryterium wyszukiwania: pobyt stały) przedstawia się następująco:

- 24,1% jest w wieku przedprodukcyjnym – 0–17 lat;
- 60,1% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 15,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni - 65 lat i więcej).

Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest nieznaczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym nieznacznie wzrósł, natomiast udział osób w wieku produkcyjnym uległ zmniejszeniu o 0,6 % względem 2020 r., a o 1,1% względem 2019 r.

III.2. ZASOBY GMINY NADARZYN

Infrastruktura edukacyjna, kulturalna, sportowa.

- edukacyjna:

publiczna

- 3 publiczne przedszkola (Młochów, Nadarzyn, Wolica),
- 4 publiczne szkoły podstawowe (Kostowiec, Młochów, Wola Krakowiańska, Nadarzyn),
- 1 zespół Szkolno-Przedszkolny w Ruścu,
- 1 Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II w Nadarzynie,
- 1 Gminny Żłobek Nr 1 „Zaczarowany Ogród” w Ruścu.

niepubliczne

- 2 niepubliczne żłobki i kluby dziecięce (Bajkowy Lasek, Żłobek Alicja),
- 8 niepublicznych przedszkoli (Przedszkole Maluch, Przedszkole SMYK, Bajkowy Lasek, Przedszkole Kubuś, Przedszkole Jupik, Przedszkole 7 krasnoludków, Przedszkole w Kostowcu, Przedszkole "Nadzieja"),
- 1 niepubliczna szkoła podstawowa (Szkoła Pitagoras),
- 1 niepubliczna szkoła muzyczna w Nadarzynie.

- zdrowotna: Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nadarzynie i w Młochowie.
- kulturalna: Nadarzyński Ośrodek Kultury wraz ze świetlicami w Parolach, Rozalinie, Urzucie, Wolicy; Biblioteka Publiczna w Nadarzynie z filią w Młochowie.

- sportowa: Gminny Ośrodek Sportu wraz z salami widowiskowo-sportowymi, boiska wielofunkcyjne Orlik, klub sportowy GLKS.
- organizacje pozarządowe, inne – Caritas przy Parafii pw. św. Klemensa w Nadarzynie, Parafie w Nadarzynie, Ruścu, Młochowie i Kostowcu, Nadarzyński Szczep Harcerski i Zuchowy „Wataha” im. Żołnierzy Wyklętych, Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „Szlakiem Tęczy”, Stowarzyszenie LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice, Ochotnicza Straż Pożarna w Nadarzynie i w Młochowie, Strażacka Orkiestra Dęta OSP Nadarzyn i inne.

Zasoby w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Instytucje

- Urząd Gminy w Nadarzynie – pełnomocnik Wójta ds. uzależnień,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nadarzynie,
- Komisariat Policji w Nadarzynie,
- Straż Gminna.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nadarzynie

- I. Ustawowe zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
  1. Inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
  2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
  3. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z uchwałami Rady Gminy Nadarzyn.
  4. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
  5. Uczestnictwo w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i grup roboczych oraz realizacja procedury „Niebieskie karty”.
- II. Wynagrodzenie za pracę w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nadarzynie:
  1. przewodniczący GKRPA : 1200,00 złotych brutto miesięcznie;
  2. z-ca przewodniczącego GKRPA: 1000,00 złotych brutto miesięcznie;
  3. członkowie GKRPA: 950,00 złotych brutto miesięcznie.

Punkt Konsultacyjny przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W Punkcie Konsultacyjnym obecnie można skorzystać z porad i konsultacji specjalistów takich jak: psycholog, psycholog dziecięcy, terapeuta, mediator, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy; udzielane są również porady prawne.

Do podstawowych zadań Punktu Konsultacyjnego należy:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych;
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;

- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu);
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Nadarzyn ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zasady działania Zespołu Interdyscyplinarnego określa Uchwała Nr X.109.2019 w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

W skład powołanego przez Wójta Gminy Nadarzyn Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodzi przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komisariatu Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Zespołu Oświatowego, Ośrodka Zdrowia a także kuratorzy z Sądu Rejonowego w Pruszkowie.

Zespół zajmuje się przede wszystkim diagnozowaniem problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowaniem działań w środowisku, w którym występuje przemoc domowa. Tworzeniem i realizacją indywidualnych planów pomocy oraz bezpośrednią pracą z rodzinami zajmują się Grupy Robocze, w skład których wchodzi przedstawiciele GOPS, Policji, GKRPA, oświaty, służby zdrowia i inni. Grupy robocze powoływane są przez Zespół. Biorąc pod uwagę dane instytucjonalne Gmina Nadarzyn prowadzi szeroką ofertę działań profilaktycznych oraz wsparcia dla osób i rodzin z problemem uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

III.3. WYBRANE DANE Z DIAGNOZY LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH

Diagnoza społeczna przeprowadzona była w listopadzie 2020 roku, na grupie 100 osób, w tym 60 mężczyzn oraz 40 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 41,5 lat, z czego kobiet 43,8, a mężczyzn 39,9 lat. Miała na celu ukazanie problemów społecznych na terenie gminy Nadarzyn. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemów uzależnień wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców, sprzedawców napojów alkoholowych),
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

III.3.1 Problem alkoholowy – dorośli

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był wiek inicjacji alkoholowej. 69% osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na pełnoletność. Druga najwyższa wartość odnosi się do wieku między 16 a 18 lat i wyniosła 30%. Wśród ankietowanych nie było osób, które nigdy nie poznały smaku alkoholu, a 1% spróbowało go w wieku poniżej 9 lat. Zdecydowana większość rozpoczęła zatem picie alkoholu już jako osoby dorosłe.

Kolejną kwestią była częstotliwość spożywania alkoholu. Największa liczba badanych – prawie 3/4 - przyznała, że pije alkohol kilka razy w roku (78%), 10% - kilka razy w miesiącu, a 8% raz w tygodniu, zaś 4% określiła się jako abstynenci. Otrzymane wyniki skłaniają do stwierdzenia, że zdecydowana większość badanych mieszkańców spożywa alkohol tylko okazjonalnie.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10 g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcji (66%) i 3-4 porcje (27%). 8% badanych to osoby niepijące.

III.3.2. Problem alkoholowy – uczniowie

Według badań „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” opartych na Europejskim Programie Badań Ankiety w Szkołach ESPAD z 2019 r. napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów ze starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. (Źródło: Sierosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.; KBPN, PARPA; Warszawa 2020). Zachowania związane z pićm alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji

i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu. Stąd podjęto się zbadania owych postaw.

Pierwsze z pytań dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Większość respondentów - 61% - obala ten mit, podając odpowiedź „raczej zgadzam się”, ale błędne przekonanie towarzyszy blisko 2/5 (39%) z nich, którzy uważają, że alkohol zawarty w np. piwie jest mniej szkodliwy od alkoholu zawartego w wódce.

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. Przytłaczająca większość, bo aż 87% badanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że „dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany”. Jednocześnie 53% respondentów ocenia osoby pijące alkohol, jako nie zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.

Prawie jedna czwarta (25%) badanych uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach, co należy odnotować, jako stosunkowo niepokojący sygnał łamania prawa, jeśli chodzi o sprzedaż alkoholu nieletnim. Prawie wszyscy badani (98%) zaprzeczają jakoby picie alkoholu pomagało ludziom w ich trudnych sytuacjach życiowych.

Z kolei 100% z nich nie zgadza się z tym, że kobiety w ciąży mogą pić bezpiecznie niewielkie ilości alkoholu oraz że można bezpiecznie prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.

Wniosek

Należy uznać, że mieszkańcy gminy Nadarzyn odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o bardzo niskim poziomie ryzyka jeśli chodzi o nietrzeźwość czy nałóg alkoholizmu. Społeczność spożywa napoje alkoholowe rzadko, okazjonalnie i w niewielkich ilościach.

Prawie wszyscy respondenci, bo 95,5% deklaruje, że wie, gdzie może się zgłosić osoba uzależniona od alkoholu.

Można uznać, że wysoki odsetek badanych mieszkańców przyjmuje prozdrowotne i odpowiedzialne postawy wobec alkoholu i nie ulega błędnym stereotypom.

W badaniu wzięło udział łącznie 415 uczniów szkół podstawowych w przedziałach wiekowych: klasy 6 i klasy 7-8 oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że inicjację alkoholową ma za sobą: 6,5% badanych uczniów klas młodszych SP (czyli 6 osób na 91), 21% uczniów klas starszych SP (37 osób) i 54% najstarszej młodzieży (78 osób).

Jeśli chodzi o wiek inicjacji alkoholowej, to w przypadku starszych uczniów można zaobserwować pewną regularność, że rosła ona wraz z wiekiem osiągając najwyższy wymiar na wiek 15-16 lat (13,5% i 11%), a później znowu spadała do 3% i 5,5%. Może to mieć prawdopodobnie związek z tym, iż jest to wiek kończenia szkoły podstawowej i rozpoczynania nauki w nowej szkole w gronie nowych kolegów i koleżanek. Jest to zatem pewien okres przejścia w kolejny etap młodości, któremu towarzyszą napięcia emocjonalne i psychologiczne. Bardziej zaskakujący jest fakt występowania pierwszych kontaktów z alkoholem wśród pewnej części uczniów klas 7-8 już w wieku od 6 do 13 lat. Choć jest to zjawisko marginalne, to może budzić uzasadniony niepokój, bo kształtuje się na poziomie od 1% do 5% uczniów klas 7-8.

Najczęściej deklarowaną **okolicznością** inicjacji alkoholowej uczniów szkoły podstawowej jest towarzystwo rodziny (SP 6 – 67%; SP 7-8 – 66,5%). Starsi uczniowie również wskazywali spotkania z rodziną (27%), lecz w ich przypadku przeważa okoliczność spotkania ze znajomymi (58,5%) .

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów **o rodzaj wypijanego alkoholu** i uzyskane odpowiedzi także odnoszą się tutaj tylko do uczniów, którzy już wcześniej potwierdzili, że pili alkohol. Uczniowie z grup najmłodszych i najstarszych generalnie najczęściej sięgali po wódkę (SP 6 – 17%; PONADSP – 11,5%), a z grupy pośredniej po „inne trunki” i wino (odpowiednio SP 7-8 – 8% i SP 7-8 – 5,5%). Wśród najstarszych uczniów niewiele mniej popularnym alkoholem niż wódka jest piwo (10,5%). Najmniej regularnie piją alkohol najmłodszy uczniowie (SP 6 – 83%), niewiele częściej uczniowie klas 7-8 (79%), wyraźnie częściej ich starsi koledzy (PONADSP – 54%).

Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące **subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia**. Pokazane poniżej wyniki sugerują, że 57% uczniów klas 6 SP, 44% uczniów klas 7-8 SP oraz 29% PONADSP nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu.

Niepokojące jest, że łącznie połowa najstarszej młodzieży wskazuje, że jest to bardzo lub raczej łatwe, co oznacza, że mogą oni lub ich rówieśnicy być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu. Takiego samego zdania jest 9% SP 6 i 18,5% SP 7-8.

Wnioski

Uczniowie wskazują, iż łatwe jest nabycie alkoholu przez osoby nieletnie.

III.3.3. Narkotyki

Zebrane dane prezentują, że:

- zaledwie po 1% uczniów (tj. 1 osoba z klasy 6, 3 osoby z klas 7-8) oraz 3,5% (tj. 5 osób ze szkoły średniej) miało kontakt z substancjami psychoaktywnymi;
- 20% uczniów 6 klasy szkoły podstawowej oraz 23% uczniów, którzy uczęszczali do klasy 7 i 8 uważali, że dostęp do substancji psychoaktywnych jest bardzo i raczej trudny, natomiast 5,5% respondentów z 6 klasy szkoły podstawowej, 9% uczniów uczęszczających do klasy 7-8 oraz 22% respondentów chodzących do szkoły ponadpodstawowej było zdania, że jest to bardzo i raczej łatwe w środowisku lokalnym;
- spośród osób deklarujących kontakt z narkotykami uczniowie szkoły średniej wskazali, iż najczęściej zażywali marihuanę (31%), ekstazy (23%) oraz inne środki psychoaktywne, bliżej nieokreślone (16%).

III.3.4. Alkohol a przemoc

W jednej z części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. Wyniki wskazują na wysoką świadomość mieszkańców gminy Nadarzyn na temat specyfiki przemocy.

Łącznie 99% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu niekoniecznie musi stanowić bezpośrednią przyczynę uciekania się do przemocy; czasem może być jedynie przyczyną pośrednią, uaktywniającą przemoc. Oznacza to, że aby zwalczyć niechcianą przemoc w rodzinie należy nie tylko podejmować wysiłki na wyliczenie z nałogu alkoholizmu, ale również na zniwelowanie źródeł owego alkoholizmu i innych współistniejących przyczyn przemocy. Jest jednak znamienne, że prawie wszyscy respondenci kojarzą przemoc z problemem nadużywania alkoholu.

Za twierdzeniem, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „dobrych domach” nie zgadza się 100% ankietowanych mieszkańców gminy Nadarzyn, a 96% uważa, że ofiarą przemocy w rodzinie może być zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Wszyscy anektowani zgodnie zaprzeczają twierdzeniom, iż:

- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – 100%;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – 100%;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – 100%.

Wśród badanych mieszkańców 65% wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie i najczęściej wymieniana jest tutaj Policja.

IV. REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z USTAW STANOWIĄCYCH PODSTAWĘ DO REALIZACJI PROGRAMU

IV.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi

1. Zakup ponadpodstawowego programu psychoterapii uzależnienia i/lub elementów ponadpodstawowego i pogłębionego programu.
2. Zakup indywidualnych sesji psychoterapeutycznych, celem zwiększenia ich liczby w programie.
3. Zakup programu pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc domową.
4. Zakup i dystrybucja publikacji, czasopism, materiałów o problematyce uzależnień, współuzależnienia i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Szkolenia dla profesjonalistów (m.in. dla pracowników służby zdrowia, pomocy społecznej, oświaty i innych) z zakresu uzależnień.
6. Finansowanie i organizowanie działalności Punktu Konsultacyjnego – finansowanie pracy psychologa, psychologa dziecięcego, psychoterapeuty uzależnień, terapeuty, specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz innych specjalistów (w zależności od zgłaszanych potrzeb).
7. Finansowanie interdyscyplinarnych szkoleń dla członków GKRPA w Nadarzynie-podnoszących m.in. kompetencje w zakresie udzielania pomocy psychologicznej oraz wiedzy na temat picia szkodliwego, uzależnienia, współuzależnienia, sytuacji dzieci w rodzinie alkoholowej, zjawiska przemocy w rodzinie i oferty pomocowej.
8. Wspieranie placówek zajmujących się leczeniem osób uzależnionych od alkoholu.
9. Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.
10. Dofinansowanie działań integracyjnych dla środowisk abstynenckich, osób uzależnionych i ich rodzin, organizowanie działań rehabilitacyjnych do dalszego zdrowia, motywujących do podjęcia terapii i wspomagających leczenie choroby alkoholowej i współuzależnienia, propagowanie postaw trzeźwościowych.
11. Współpraca z Komisariatem Policji w Nadarzynie i Strażą Gminną w Nadarzynie mająca na celu zapobieganie naruszeniom porządku publicznego powodowanego przez osoby pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.
12. Kierowanie wniosków do Sądu, celem zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego szczególnie wobec osób nadużywających alkoholu, stosujących przemoc w rodzinie wobec dorosłych i dzieci.
13. Finansowanie badań przeprowadzonych przez biegłych sądowych ds. uzależnień.
14. Udostępnianie możliwości uzyskania porad oraz konsultacji przez członków GKRPA oraz pełnomocnika Wójta ds. uzależnień.
15. Finansowanie szkoleń m.in. dla nauczycieli, wychowawców, pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, służby zdrowia, funkcjonariuszy Straży Gminnej oraz członków GKRPA i innych grup odbiorców.
16. W porozumieniu z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Strażą Gminną monitorowanie rodzin z występującymi symptomami problemu alkoholowego oraz przemocy w rodzinie, zwłaszcza tam gdzie uczestnikami tego problemu są dzieci i młodzież zagrożone demoralizacją, przemocą w rodzinie.
17. Bieżąca współpraca ze stowarzyszeniami i instytucjami wspomagającymi realizację programu (m.in. Policja, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminny Zespół Oświatowy, SPG ZOZ w Nadarzynie i w Młochowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Poradnia Zdrowia Psychicznego i Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Pruszkowie, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Piastowie, Caritas, Straż Gminna, Ośrodek Apostolstwa Trzeźwości oraz Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom i inne).

18. Gromadzenie i udostępnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dot. profilaktyki uzależnień i przemocy (Punkt Konsultacyjny, GOPS w tym Sekcja Wsparcia Rodziny – placówka wsparcia dziennego „Ognisko Tęcza”).
19. Zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dot. uzależnień, prenumerata czasopism.
20. Inne.

IV.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii i uzależnień behawioralnych pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Finansowanie zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego „Ognisko Tęcza” (Sekcja Wsparcia Rodziny GOPS) w tym m.in. : finansowanie wynikające z bieżącej działalności placówki, finansowanie materiałów do zajęć opiekuńczo-wychowawczych, dofinansowanie wyjazdów dla dzieci z grup ryzyka, zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Dofinansowywanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym lub realnie zagrożonych tym problemem, uwarunkowane wdrożeniem do realizacji przez organizatorów wyjazdu programu profilaktycznego dotyczącego zagrożeń wynikających z alkoholizmu, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy.
3. Organizowanie Nadarzyńskich Dni Profilaktyki i Zdrowego Stylu Życia - w tym m.in. wykładów i/lub konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem uzależnień i przeciwdziałania przemocy (we współpracy z Urzędem Gminy, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, Nadarzyńskim Ośrodkiem Kultury, Parafią, środowiskami abstynenckimi, placówkami oświatowym i jednostkami organizacyjnymi Gminy Nadarzyn i innymi).
4. Zakup świadczenia i/lub programu psychoterapii dla osób współuzależnionych.
5. Prowadzenie/ finansowanie lub dofinansowanie programów profilaktyki przemocy w rodzinie i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.
6. Prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci a także możliwości uzyskania pomocy.
7. Organizowanie i finansowanie szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące specyfiki zjawiska przemocy w rodzinie, procedury „Niebieskie Karty”, zasad podejmowania interwencji, współpracy służb.
8. Organizacja i finansowanie superwizji dla osób pracujących z członkami rodzin z problemem przemocy.
9. Przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (np. ulotki, strona internetowa: www.stopprzemocy.nadarzyn.pl, gops.nadarzyn.pl, nadarzyn.pl, media lokalne np. iTV Nadarzyn, Wiadomości Nadarzyńskie),
10. Finansowanie szkoleń na temat przemocy w rodzinie, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i prawnej dla dziecka i rodziny m.in. dla nauczycieli, pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, służby zdrowia, funkcjonariuszy Straży Gminnej oraz członków GKRPA i innych grup odbiorców.
11. Inne.

IV.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej, w szczególności dla dzieci i młodzieży:

1. Promowanie zdrowego stylu życia oraz imprez rodzinnych, wielopokoleniowych, bezalkoholowych wśród mieszkańców Gminy Nadarzyn – organizacja Pikniku Rodzinnego oraz Biegu Rodzinnego i inne.
2. Umieszczanie materiałów informacyjnych o ogólnopolskich programach np. „Pomarańczowa Linia” w celu uzyskania pomocy dla osób z problemem alkoholowym, narkotykowym, uzależnieniami behawioralnymi i ofiar przemocy w rodzinie w mediach lokalnych m.in. „Wiadomości Nadarzyńskie”, strona internetowa www.stopprzemocy.nadarzyn.pl, www.nadarzyn.pl, ulotki informacyjne, itp.).
3. Bieżąca współpraca ze stowarzyszeniami i instytucjami wspomagającymi realizację programu (m.in. Policja, GOPS, Urząd Gminy, Gminny Zespół Oświatowy, SPG ZOZ w Nadarzynie i w Młochowie, Zespół Interdyscyplinarnej ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkohol, Poradnia Zdrowia Psychicznego w Pruszkowie, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkohol w Pruszkowie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Piastowie, Caritas, Straż Gminna, Ośrodek Apostolstwa Trzeźwości, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom i inne).
4. Zakup materiałów edukacyjnych: w tym specjalistycznych opracowań, publikacji, czasopism, broszur, plakatów, ulotek w celu wzmacniania podejmowanych działań edukacyjnych.
5. Realizowanie kampanii społecznych z zakresu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego we współpracy z Policją, Strażą Gminną, Urzędem Gminy i innymi.
6. Finansowanie lub dofinansowanie programów profilaktycznych adekwatnych do problemów określonych w diagnozie szkolnej,
7. W pierwszej kolejności finansowanie programów o potwierdzonej skuteczności, opartych na naukowych podstawach, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom m.in. takich jak:

ZDROWIE PSYCHICZNE

- PRZYJACIELE ZIPPIEGO
- PROGRAM EPSILON
- SPÓJRZ INACZEJ DLA KLAS 1-3
- SPÓJRZ INACZEJ DLA KLAS 4-6
- APTECZKA PIERWSZEJ POMOCY EMOCJONALNEJ

PROFILAKTYKA UNIWERSALNA

- ARCHIPELAG SKARBÓW
- PROGRAM DOMOWYCH DETEKTYWÓW „JAŚ I MAŁGOSIA NA TROPIE”
- PROGRAM FANTASTYCZNE MOŻLIWOŚCI
- LABORATORIUM WIEDZY POZYTYWNEJ
- PROGRAM WZMACNIANIA RODZINY
- SPÓJRZ INACZEJ DLA KLAS 1-3
- SPÓJRZ INACZEJ DLA KLAS 4-6
- SZKOŁA DLA RODZICÓW I WYCHOWAWCÓW
- PROGRAM PROFILAKTYCZNY DEBATA
- PROGRAM EPSILON
- PROGRAM TRZY KOŁA
- UNPLUGGED

- ARS CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ?
- APTECZKA PIERWSZEJ POMOCY EMOCJONALNEJ
- TUTORING SZKOLNY - PROGRAM PEDAGOGIKI DIALOGU
- GRA W DOBRE ZACHOWANIA
- PROJEKT LUSTRO
- PORUSZAJĄCE BAJKI O EMOCJACH

PROFILAKTYKA SELEKTYWNA

- PROGRAM WSPOMAGANIA ROZWOJU PSYCHOSPOŁECZNEGO DZIECI NIELUBIANYCH
- PROGRAM WSPOMAGANIA ROZWOJU PSYCHOSPOŁECZNEGO DZIECI NIEŚMIAŁYCH
- FRED GOES NET
- BEZPIECZNIEJ W DOROSŁOŚĆ
- PROGRAM WZMACNIANIA RODZINY
- ŚRODOWISKOWA PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ
- SZKOLNA INTERWENCJA PROFILAKTYCZNA
- PROGRAM NAUKI ZACHOWANIA
- PROFILAKTYCZNY BANK DOBRYCH PRAKTYK

PROFILAKTYKA WSKAZUJĄCA

- FRED GOES NET
  - BEZPIECZNIEJ W DOROSŁOŚĆ
  - SZKOLNA INTERWENCJA PROFILAKTYCZNA
8. Inne.

IV.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii

1. Podnoszenie kompetencji osób powołanych do GKRPA, pełnomocnika Wójta ds. uzależnień, pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych osób realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez finansowanie, dofinansowywanie i organizowanie szkoleń, (w przypadku szkoleń wyjazdowych, udziału w konferencjach, seminariach itp., zwrot kosztów dojazdu).
2. Dofinansowanie i finansowanie szkoleń dla kadry pedagogicznej jednostek oświatowych i wsparcia dziennego z tematyki uzależnień, przemocy, pracy z dziećmi z rodzin uzależnionych, zespołu FAS – w tym rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom programów profilaktycznych.
3. Finansowanie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji osób działających w sferze profilaktyki uzależnień (w szczególności uzależnień od alkoholu, narkomanii, behawioralnych), terapii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie działalności Punktu Konsultacyjnego – finansowanie pracy psychologa, psychologa dziecięcego, terapeuty uzależnień, specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz innych specjalistów (w zależności od potrzeb) dla mieszkańców Gminy Nadarzyn.
5. Inne.

IV.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

1. Prowadzenie działań kontrolno-interwencyjnych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straż Gminną, Komisariat Policji w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Opracowanie rokrocznie harmonogramu kontroli punktów sprzedaży alkoholu (sklepy) oraz podawania napojów alkoholowych (gastronomia).

V. REALIZACJA I FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022 -2023

V.1. Adresaci programu

Adresatami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023 są wszyscy mieszkańcy gminy Nadarzyn, w szczególności dzieci i młodzież zagrożona uzależnieniem, osoby uzależnione i rodziny osób uzależnionych oraz przedstawiciele służb, instytucji, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

V.2.Realizacja

Za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nadarzyn na lata 2022-2023 odpowiedzialny jest Urząd Gminy Nadarzyn reprezentowany przez pełnomocnika Wójta ds. uzależnień.

V.3.Partnerzy realizacji zadań Programu

Partnerami w realizacji Programu będą m.in. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, specjaliści pracujący w Punkcie Konsultacyjnym przy GKRPA, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nadarzynie w szczególności Sekcja Wsparcia Rodziny – „Ognisko Tęcza”, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komisariat Policji, Straż Gminna, placówki oświatowe, placówki leczenia odwykowego, placówki podstawowej opieki zdrowotnej, sądy, kuratorzy, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe, grupa AA Klemens, instytucje kościelne oraz Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom i inne.

V.4. Rozliczenie realizacji zadań

Rozliczenie realizacji zadań będzie odbywać się na podstawie sprawozdania przygotowanego przez pełnomocnika Wójta ds. uzależnień w oparciu o informacje z częściowych sprawozdań od partnerów realizacji Programu w szczególności: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, specjalistów przyjmujących w Punkcie Konsultacyjnym przy GKRPA, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej - Sekcja Wsparcia Rodziny „Ognisko Tęcza”, Policji, Straży Gminnej oraz placówek oświatowych. Wskaźnikami realizacji zadań będzie liczba zrealizowanych działań oraz liczba uczestników w wybranych działaniach.

V.5. Źródła finansowania

Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nadarzyn na lata 2022-2023 są środki finansowe z budżetu Gminy Nadarzyn, w szczególności pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

V.6. Przewidywane efekty realizacji Programu

Realizacja programu zakłada:

- 1) wzrost liczby realizowanych programów o potwierdzonej skuteczności w placówkach oświatowych;
- 2) podnoszenie świadomości mieszkańców gminy Nadarzyn na temat uzależnienia od alkoholu, a także na temat przemocy rówieśniczej i domowej;
- 3) podnoszenie świadomości mieszkańców gminy Nadarzyn dotyczącej instytucji i osób udzielających pomocy (formy pomocy oferowane przez instytucje gminne, powiatowe oraz ogólnopolskie);
- 4) większą dostępność do profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz doświadczających przemocy w rodzinie.

V.7. Nadzór

Nadzór nad realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nadarzyn na lata 2022-2023 sprawuje Wójt Gminy Nadarzyn.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nadarzyn na lata 2022-2023 został opracowany w oparciu o:

- Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku opracowanych przez Zespół redaktorów i recenzentów Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- informacje pozyskane z poszczególnych jednostek, referatów Urzędu Gminy Nadarzyn,
- diagnozę problemów społecznych opracowaną dla potrzeb Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027, przyjętą Uchwałą Rady Gminy Nadarzyn Nr XXXIV.462.2021 z dnia 17 marca 2021 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nadarzyn na lata 2022-2023 został aprobowany na posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w dn.13.01.2022 r.

Opracowanie:

1. Krystyna Masłowska - pełnomocnik Wójta ds. uzależnień
2. Agata Sierputowska - przewodnicząca GKRPA